

Heidi Grönstrand ja Kukku Melkas

Kenelle kirjoitat?

Avain, kuten monet muutkin tieteelliset lehdet, käy jatkuvaa olemassaolon kamppailua. Rahoitus ei ole vakaalla pohjalla eikä tilaajiakaan ole koskaan liikaa. Säästösyistä tämäkin lehti on kaksoisnumero.

Rehellisyyden nimissä on silti todettava: ruhtinaallisen kokoinen rahasäkkikään ei turvaa tieteellisten lehtien tulevaisuutta. *Avaimen* kaltainen lehti voi hyvin ainoastaan silloin, kun tiedeyhteisö ja monet muut kirjallisuustieteen kysymyksistä kiinnostuneet tahot kokevat sen tarpeelliseksi. Tutkijoilla on oltava aikaa ja palavaa halua kirjoittaa oman työnsä tuloksista – omalla äidinkielellään.

Kysymys tieteen kielestä on yksi tämän syksyn kuumia puheenaiheita. Suomalaisen tieteen laadun ja kansainvälisen kilpailukyvyn varmistamiseksi tutkijoiden odotetaan julkaisevan yhä enemmän englanniksi. Englanninkielisiä julkaisuja puolustavien tahojen ääni ei käy vain vaativammaksi vaan myös aggressiivisemmaksi. Ei ole lainkaan harvinaista lukea näkemyksistä, joiden mukaan ”kansallisen puuhastelun” voisi lopettaa kokonaan. Englanniksi kirjoittavan tutkijan porkkanana on epäilemättä komistuva CV ja tutkimuksen rahoitusmahdollisuuksien paraneminen. Samalla tulee myös osallistuneeksi suomalaisen tieteen kansainvälisiin maineenkiillotustalkoisiin. Kirjallisuudentutkijoiden kannalta tilanne ei ole ongelmaton, sillä ei ole olemassa yhtä sellaista englanninkielistä julkaisua, jota kaikki seuraisivat. Mistä muualta, kuin *Avaimesta*, saisimme yhtä kätevästi vihiä siitä mitä kollegat täällä kotomaassa ajattelevat ja kirjoittavat?

Samaan aikaan, kun puhe englanninkielisten julkaisujen autuaaksi tekevästä luonteesta on kärjistynyt, Suomessa on julkaistu kielipoliittinen toimintaohjelma suomen kielen tulevaisuudesta. Siinä sanotaan muun muassa: ”Jos haluamme rakentaa ja ylläpitää suomalaista ajattelua, on uusista käsitteistä voitava puhua myös suomeksi, eikä se ole mahdollista, jos kielessä ei ole keskusteluun tarvittavaa omakielistä termistöä. Se taas voi syntyä vain kieltä käyttämällä.” Tässä numerossa yksi ohjelman kirjoittajista, professori Lea Laitinen, tuo terveisiä *Avaimen* lukijoille. Myös ihkauusi Oulun yliopiston kirjallisuuden professori Kuisma Korhonen ottaa tähän asiaan kantaa tekemässämme haastattelussa.

Kirjallisuudentutkijoilta löytyy onneksi sekä aikaa että halua esitellä tutkimustaan artikkeleiden muodossa ja myös intoa arvioida kollegoidensa teoksia. Tästä esimerkkinä on pullean numeromme viisi artikkelia, joista kaksi ensimmäistä ruotii

suomalaisen nykykirjallisuuden kenttää eri kulmista: Milla Peltonen kirjoittaa yhteiskunnallisen realismin perinnettä jatkavien mieskirjailijoiden teoksista ja sijoittaa ne jälkirealistiseen perinteeseen, jossa konventionaaliset kertojapositionit ja juonikuviot kirjoitetaan uuteen uskoon. Sanna Karkulehto puolestaan avaa rajun näkymän naiskirjailijoiden pornokuvauksiin: nainen kauppatavarana on kirjallisuudessa vanha aihe, joka pysyy ikävän ajankohtaisena. Nykyilmiöiden kriittisestä analyysistä siirrytään 1940-luvulle. Pauliina Haasjoen luenta suomenruotsalaisen kirjailijan, Hagar Olssonin, *Silkkimaalauksesta* osoittaa, kuinka tarkka rakenteiden ja kielen analyysi haastaa ajatuksen normatiivisen tarinan, tiedon ja seksuaalisuuden yhteenkuuluvuudesta. Anna Tuukkasen artikkeli Hilja Valtosen *Nuoren opettajattaren varaventiilistä* (1926) vie lukijat sotienvälisen Suomen kulttuurisiin muutoksiin. Mitä nuoren opettajattaren päiväkirja kertoo yhteiskuntaluokkien muodostumisesta ja miksi? Lopuksi lukijat pääsevät tutkimusmatkalle Helvettiin Tšehovin seurassa, kun Tintti Klapuri valottaa venäläisen tieteellisen diskurssin kenttää 1800-luvun lopulla ja näyttää, millaisia ratkaisuja Tšehov tarjosi oman aikansa ongelmiin.

Artikkeleiden lisäksi lehteen on tarjottu esitelmiä ja puheenvuoroja, ja lukuisia arvosteluja. Päätoimitus siirtyy Turusta Joensuuhun, toivotamme Mika Hallilalle ja Samuli Häggille antoisia puuhapäiviä! Samalla haluamme kiittää kaikkia *Avainta* avustaneita kirjoittajia ja arvioijia, jotka ovat uhranneet aikaansa yhteisen lehtemme eteen. Kiitos myös paikalliselle toimituskunnalle – Siru Kainulaiselle, Tintti Klapurille, Olli Löytylle ja Mia Österlundille – keskusteluista ja käytännönavusta sekä taittajalle Jari Käkelälle sujuvasta ja saumattomasta yhteistyöstä.

Ja lopuksi: lämpimät kiitokset kaikille lehden lukijoille.

Ei anneta *Avaimen* – maamme ainoan kirjallisuudentutkimuksen aikakauslehden – kuolla!

Turussa 26.11.2009

Päätoimittajat